

DIAS-prosjektet

Presentasjon for Norsk Arkivråds kommuneseminar 13.02.2012

Frode Kirkholt

Hva er DIAS?

- Digital arkivpakkestruktur
- Samarbeidsprosjekt mellom Arkivverket og fire KAI-institusjoner, støttet av ABMU/Kulturrådet
- Bygge opp felles infrastruktur for digitale arkivdepoter
- Sette arkivinstitusjonene i stand til å langtidsbevare digitalt skapt arkivmateriale autentisk og integritetssikret i samsvar med kravene i OAIS-standarden.
- Etableres et felles nasjonalt metodegrunnlag og rammeverk for digitale arkivdepoter.

Bakgrunn for prosjektet (fra ABMU-søknaden)

- Kommunale institusjoner har hatt problemer med å håndtere elektronisk skapt materiale.
- Også behov for løsninger for å bevare digitalt skapte privatarkiver.
- Arkivverket planlegger innføring av digitalt depot basert på online lagring.
- Forsterker kravene til integritetssikring.
- Bygger på OAIS og TRAC.
- Autonom og selvforklarende arkivpakke.

Prosjektplan (fra ABMU-søknaden)

1. Utprøving og komplettering av den logiske arkivpakkemodellen som Arkivverkets Elmag-prosjekt har spesifisert med utgangspunkt i OAIS og TRAC.
2. Vurdering og valg av standard for implementering av modellen samt spesifikasjon av XML-skjema for den definerte arkivpakkestrukturen.
3. Utforming av kravspesifikasjon til programvare for generering av arkivpakker.
  - Generering av nye arkivpakker
  - Endring av innhold i arkivpakker
  - Migrering av innhold i arkivpakker
  - Generering av informasjon til administrasjonssystem for digitalt depot
  - Generering av informasjon til arkivbeskrivelsessystem (Asta)
  - Inn- og utpakking av tar-fil som skal omslutte arkivpakken.

Utvikling

- ABMU bevilget 1 mill. kr i prosjektmidler til et ett-årig prosjekt (Oppstart mars 2010 med planlagt sluttdato mars 2011)
- Høsten 2010 ble prosjektrammen utvidet, og slutføringen utsatt til utgangen av 2011.
- I 2011 ble prosjektet tilført 1/2 mill. kr. i ekstra ressurser ved overføring av ABMU-prosjektmidler fra LLP og IKA Trøndelag.
- Høsten 2011 ble implementeringen av et DIAS-tilpasset forvaltningssystem (ESSArch) organisert som et eget prosjekt.

- Slutføringen av DIAS-prosjektet er satt til 1. april 2012.

DIAS-prosjektets resultater

- Definerer en standard for norske arkivdepoters implementering av OAIS-modellen
  - Angir hvordan en arkivpakke skal organiseres ved anvendelse av foreliggende standarder
- Konkrete produkter:
  1. XML-skjemaer som er tilpasset spesifikt for DIAS: METS, PREMIS
  2. Regler for hvordan standard xml-skjemaer for aktør- og arkivbeskrivelse (EAD og EAC-CPF) skal mappes mot Asta
  3. Generell kravspesifikasjon til forvaltningssystem for arkivpakker
  4. Et ferdigutviklet, åpent kildekode-basert forvaltningssystem for DIAS-baserte arkivpakker til bruk for Arkivverket, kommunale depotinstitusjoner og andre.
  5. Organisjonsløsninger og rutineopplegg for digitale depoter

EssArch

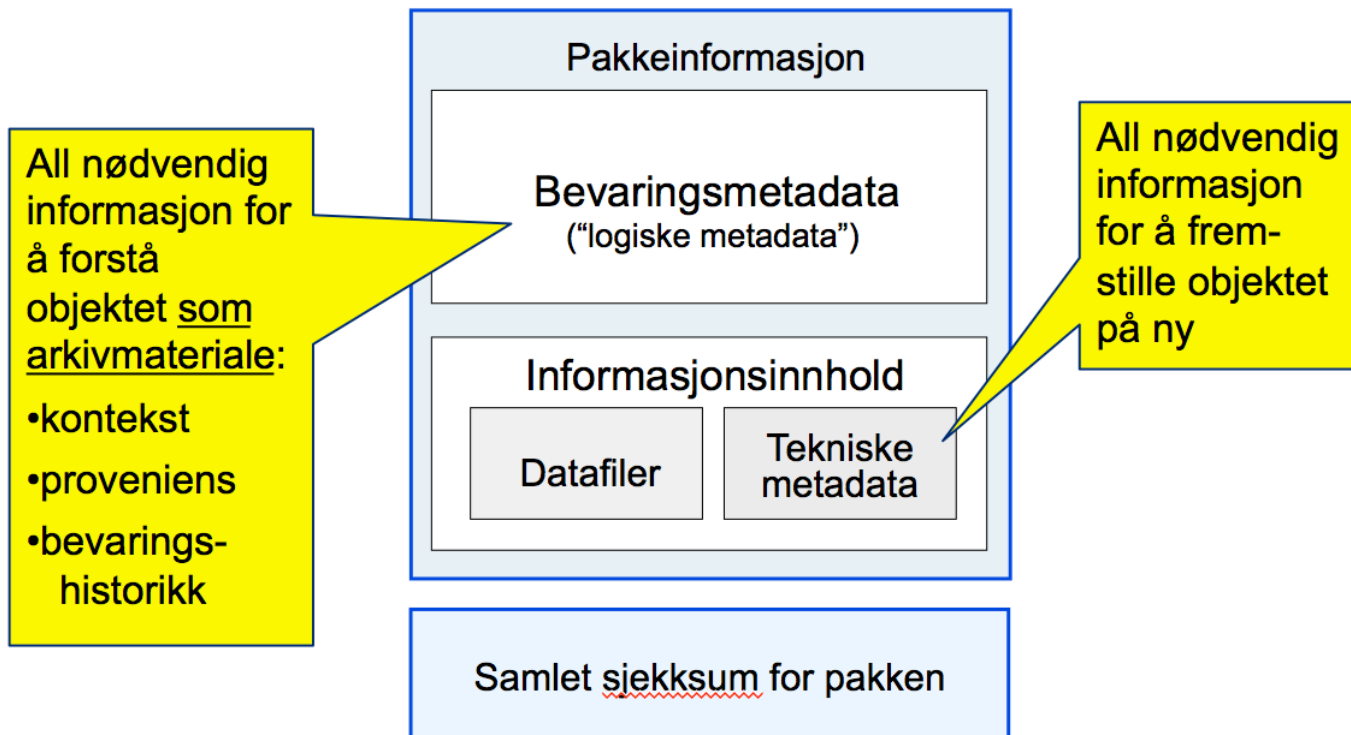
- Fri programvare utviklet av svenske ES Solutions
- Brukt av svenske Riksarkivet
- Tilpasses norske behov i tråd med kravspesifikasjon fra DIAS
- Valgt etter åpen tilbudsinnhenting
- Leveranse 31. mars, med produksjonssetting på Riksarkivet
- Kurs over påske i EssArch
- Riksarkivets vedlikeholdsavtale for EssArch kan også fungere som en sentral vedlikeholdsavtale for kommunale depoter
  - Dvs. at all leverandørkontakt må kanaliseres via en sentral instans i Riksarkivet
- Kommunale aktører har også adgang til å inngå egne avtaler om vedlikehold

Systemets egenskaper

- Generere arkivpakker iht. DIAS-modellen og på grunnlag av DIAS xml-skjemaer
- Styrer arbeidsprosessene fra mottak til lagring i depot, ivaretar integritetssikring i alle ledd, og utfører tilgangskontroll
- Ivaretar lagringsadministrasjon (skriving til flere typer media, kopiering mellom medier, verifisering)
- Styrer import/eksport av informasjon til/fra digitalt depot
- Har egen database med nøkkelinformasjon om arkivpakkene i digitalt depot og arbeidsprosesser i tilknytning til dem

Arkivpakke iht. OAIS

En “container” hvor et arkivobjekt er lagret som en selvstendig enhet - integritetssikret, og fast forbundet med all tilhørende informasjon.

Varianter: Leveringspakke (SIP), bevaringspakke (AIP) og brukspakke (DIP)

Modell for kontinuerlig integritetssikring

- Ufordringen: Digital bevaring uten fysiske endringer er umulig
- Løsning: *Alt* bevares som tillegg - uten å endre eldre informasjon
- Sjekksummer kan da brukes på alle objekter/filer - og tjene som bestandige mekanismer for verifisering.
  - Et mottatt uttrekk (SIP) bevares uendret og sjekksumsikret - for alltid.
  - En arkivpakke (AIP) opprettes på bakgrunn av SIP og integritetssikres med sjekksummer
  - Ved senere konverteringer/transformeringer bevares en ny generasjon av vedkommende arkivpakke (AIP) i tillegg til den opprinnelige

Hva skjer videre med DIAS?

DIAS forum

- Vedlikehold av standarder (XML-skjemaer)
- Forvaltning av EssArch og EssArch-avtaler for et samlet brukermiljø
  - Sentral for mottakk av feilmeldinger for EssArch
  - Melde feil videre til ES Solutions
  - Vurdere videreutvikling av EssArch
- Kompetansesenter for fag- og driftsmiljøer
  - Sørge for materiell og ressurser til opplæring
  - Arrangere kurs

Annet

- DIAS-konferanse, med lansering.
- Nye avleveringsregler (ikke startet)

- Nye krav til elektronisk depot (ikke startet)

Betydning for kommunene

- Får metodikk og programvare for å lagre elektroniske arkiver.
- Får programvare som kan støtte vedlikehold av elektroniske deponeringer.
- Får integritetssikret dataene.
- Får tilgang til kompetansemiljø for håndtering av elektroniske arkiver.